

JEDAN DAN S DUBROVAČKIM RESTAURATORIMA

Nerijetko se i sami iznenadimo razlikom 'prije i poslije'

ogranka Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Sve je krenulo davne 1993. godine kada je osnovana dubrovačka restauratorska radionica. Privremeno je bila smještena uz gornji klaustar samostana Male braće u Gradu

MARLJIVI DJELATNICI HRVATSKOG RESTAURATORSKOG zavoda, Restauratorskog odjela u Dubrovniku susreću se s vrijednom povijesnom ostavštinom kojoj je potrebna pažljiva obnova. To je posao koji zaista traje, ali je vrijedan svakog truda. Odjel je smješten na Batahovini – u dvama ljetnikovcima Stay i Bunić-Kaboga. Trenutno je zaposleno 14 stalnih djelatnika, ali se kroz dodatne projekte angažiraju i brojne kolege. Mladim kolegama koje završe fakultet odrađivanje staža u Odjelu znatno pridonosi u stjecanju dragocjenog iskustva. Redovnu suradnju imaju sa Sveučilištem u Dubrovniku, kako kroz redovitu praksu angažmanom djelatnika HRZ-a na sveučilištu, tako i tromjesečnom praksom za pojedine studente u radionicama dubrovačkog

Odjela. Nadalje, uz neminovnu i kvalitetnu suradnju s Konzervatorskim odjelom Dubrovnik, HRZ redovito surađuje i s Dubrovačkom biskupijom, Državnim arhivom u Dubrovniku te Društvom prijatelja dubrovačke starine. Sve je krenulo davne 1993. godine kada je osnovana dubrovačka restauratorska radionica. Privremeno je bila smještena uz gornji klaustar samostana Male braće u Gradu. Stručni tim se sastojao od šest osoba, a radili su na restauriranju slika na platnu i drvu te polikromirane skulpture. Preseljenjem u nove prostore ljetnikovca krajem 90-ih godina, osnovana je i radionica za papir. Voditeljica Restauratorskog odjela u Dubrovniku Mara Kolić Pustić, gotovo je od samih početaka sudjelovala u spomenutoj radionici te u procesu formiranja dubrovačkog

Piše/Foto
Maria Prkut

Dugotrajan proces

U prizemlju ljetnikovca Stay nalaze se prostori namijenjeni restauraciji polikromije i pozlate na drvu. Tamo smo zatekli i novu članicu tima, studenticu iz Litve koja odraduje praksu u Odjelu, a uskoro im dolaze i kolegice iz Finske i Belgije. Na prvom katu ljetnikovca Stay restauriraju se slike, no trenutno

U tijeku je i priprema manifestacije Dana otvorenih vrata koji će se održati 27. travnja

postoji izuzetak. Naime, nedavno su u središnjoj saloči 'ugostili' dijelove stropa, takozvani Cvjetni tabulat, iz Biskupske palače koji je u završnim fazama obnove. U jednoj od radnih soba nalazi se jedna značajna umjetnina, a to je oltarna slika iz crkve Domino u Širokoj ulici, djelo baroknog napolitanskog majstora Andree Vaccara, na kojoj vrijedno rade od 2014. godine. Glavnina posla je odrađena, a trebala bi do kraja godine biti dovršena. U prizemlju susjednog ljetnikovca Bunić-Kaboga nalaze se prostorije u kojima se provodi restauracija papira, ali i kože te pergamenta. Voditeljica Odjela Mara Kolić Pustić naglasila je kako na realizaciju svakog projekta utječu različiti faktori.

— Formuliranje našeg godišnjeg programa ovisi o brojnim faktorima, koje treba uskladiti s kadrovskim i organizacijskim mogućnostima. Tako možemo dijeliti projekte na one koje finaliziramo brže, kroz jednu godinu i sporije, odnosno kroz višegodišnje programe. U konačnici je bitno da posao bude odrađen kvalitetno i kompletno – istaknula je Kolić Pustić te dodala kako ih često pitaju 'koliko dugo to radite i zašto to toliko traje?'

— Naime, sve ovisi o problematici, koliko je kvalitetna tehnologija izrade same umjetnine, koliki je obujam oštećenja, koja je namjena umjetnine i u kakve uvjete ju vraćamo... Neke umjetnine znaju biti kod nas godinama jer se provode dodatna istraživanja u suradnji s drugim odjelima. Pojedini projekti

se odrađuju timski, a određene projekte vodi i realizira jedna osoba pa se u pojedinim fazama posla tim manje ili više proširuje – rekla je Kolić Pustić.

Umjetnine kriju brojne zanimljivosti

U posjeti Restauratorskom odjelu zatekli smo brojne vrijedne umjetnine i dokumente koji imaju posebna mjesta u našoj kulturnoj baštini. Ponekad se dogode i neočekivana otkrića. Tako je pri početnim istražnim radnjama ispod slike Bogorodice s djetetom iz Česvinice pored Stona pronađena još jedna slika!

— Ovo je jedna zanimljiva priča. Naime, slika na platnu je bila pričvršćena na drvenu podlogu. Pri obilasku terena, kad smo došli pregledati sliku, nije se dobro 'držala' sa svih strana... Ispod platna se na drvu vidjela boja. Ispostavilo se da je 'drvena podloga' predstavljala drveni nositelj ranije, starije, slike s jednakim ikonografskim motivom. Slika na platnu je restaurirana i vraćena na oltar u Česvinicu, a starija slika na drvu će biti restaurirana i izložena u sklopu crkvene zbirke u Stonu – sa smiješkom nam je rekla Kolić Pustić i dodala kako ovaj posao ima svoje čari.

— U našem poslu često postoje pojedine faze koje dosta dugo traju pa ponekad i sami zaboravimo kakvo je zaista stanje bilo na početku. Budući da je naša obveza dokumentirati sve faze radova, nerijetko se i sami, slažući dokumentaciju i sastavljajući izvješća ugodno iznenadimo razlikom 'prije i poslije' – istaknula nam je Kolić Pustić i naglasila kako u planu imaju i dodatne projekte.

— Restauratorski posao, kao i većina profesija današnjice, traži cjeloživotno

usavršavanje. U dogledno vrijeme, zahvaljujući projektu 'Ruralna poučna, kulturno-etnografska turistička atrakcija' financiranom iz strukturnih fondova EU, čiji je nositelj Dubrovačko-neretvanska županija, a koordinira ga regionalna razvojna jedinica DUNEA, u prostorima Zavoda ustrojiti će se laboratorij za izradu mikro presjeka. Za njihovu analizu, temeljno proučavanje i arhiviranje bit će obučeni restauratori, koji već poznaju materiju i strukturu umjetnine. Takve analize rade kolege u kemijskim laboratorijima, međutim uvijek postoji zona preklapanja. U slučaju potrebe, dodatne specifične analize i upiti prosljeđivat će se centralnom kemijskom laboratoriju u Zagrebu – rekla je Kolić Pustić.

U tijeku je i priprema manifestacije Dana otvorenih vrata koji će se održati 27. travnja na razini cijelog Hrvatskog restauratorskog zavoda.

— Naš je posao briga o jednom dijelu baštine. U tu brigu također spada i edukacija i osvještavanje tih vrijednosti za široki krug baštinika. Ova se manifestacija održava jednom godišnje u Restauratorskom odjelu i tada su svi pozvani i mogu doći razgledati, razgovarati te postavljati pitanja. Ove godine ćemo organizirati i dvije tematske radionice za djecu, osnovnoškolce nižih razreda. U jednoj radionici, u prostoru ljetnikovca Bunić-Kaboga djeca će imati priliku upoznati se s izradom papira i uvezivanjem knjižica, a u drugoj, u ljetnikovcu Stay pobliže će im se približiti tematika polikromije na primjeru objekta u obliku cvjetnog ornamenta. Želimo djeci stvoriti saznanje što je restauracija i kako odjek proteklog vremena doprinosi težini i vrijednosti djela s kojima se susretnemo, kako stare stvari treba 'čuvati' i 'popravljati'. Dodatne prezentacije bit će pripremljene i prenesene u skladu s interesom i posjetitelja, naših sugrađana – rekla je Kolić Pustić i naglasila kako će ovogodišnji Dan otvorenih vrata na isti dan upriličiti i Studij restauracije te za studente pripremaju terenski program kako bi se bolje upoznali s prostorima Zavoda i restauratorskim radovima koji su u tijeku.

Nedavno su u centralnoj saloči 'ugostili' dijelove stropa, takozvani Cvjetni tabulat, iz Biskupske palače koji je u završnim fazama obnove

